

Yhteistyö työkyvyn tukemisessa

Kimmo Tarvainen
Ylilääkäri

15.03.2022

STM-konsernin strategia

VISIO Eheä yhteiskunta ja kestävä hyvinvointi

MISSIO Turvaamme ihmisten toimintakykyä, toimeentuloa ja palveluja

VAIKUTTAMISKEINOT

Yhteistyötä tehdään ilmiölähtöisesti, poikkihallinnollisesti ja ratkaisuhakuisesti.

Vuorovaikutteisella **ohjauksella** vahvistamme hallinnonalan toiminnan vaikuttavuutta ja sosiaalista pääomaa.

Lainsäädäntöyö on mahdollistavaa ja yhteiskunnallisia muutoksia ennakoivaa.

ARVOT

Oikeudenmukaisuus

Rohkeus

Avoimuus

VAIKUTTAVUUSTAVOITTEET

Turvaamme väestön hyvinvoinnin kaikissa tilanteissa

Varmistamme vaikuttavat etuudet ja palvelut kestäväällä tavalla

Ehkäisemme ja vähennämme ihmisten eriarvoistumista

Edistämme sukupuolten tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista

Parannamme elin- ja työympäristön terveyttä ja turvallisuutta

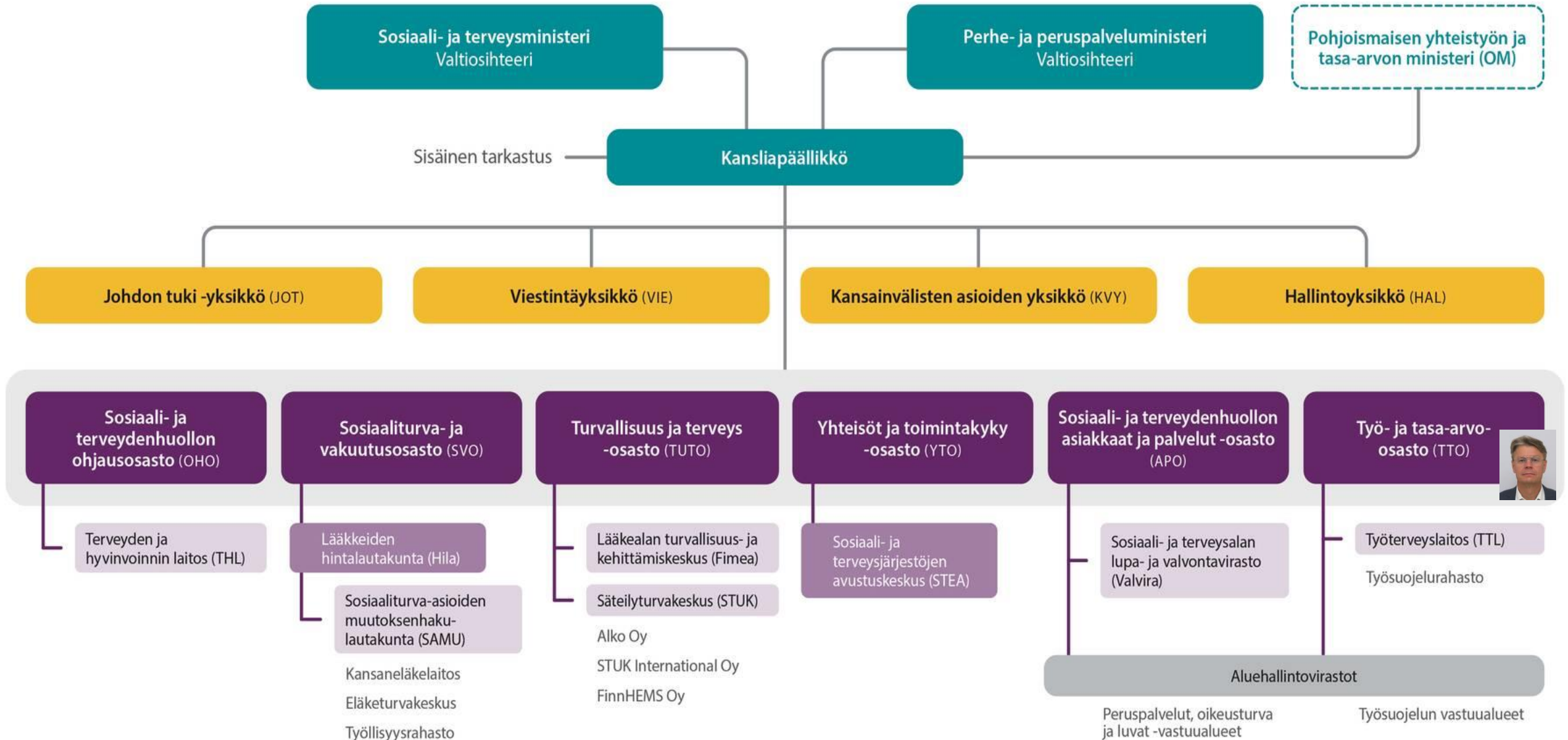

Globaalin toimintaympäristön epävarmuus aiheuttaa haasteita toiminnan suunnittelulle.

Päätöksenteko perustuu tietoon ja monipuoliseen vaikutusarviointiin.

Huolehdimme sosiaalisen, taloudellisen ja ekologisen kestävyiden tasapainoisesta ja toisiaan tukevasta toteutumisesta.

Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala

Koulutus, toimet ja tehtävät sekä työhistoria

Työterveyshuollon erikoislääkäri, lääkärikouluttaja erityispätevyys

Ylilääkäri, Sosiaali- ja terveysministeriö 2021 →

Puheenjohtaja, Keski-Suomen Lääkäriyhdistys 2020→

Yksityinen ammatinharjoittaja, 2018→

- Ylilääkäri, Työterveyslaitos 2012-2021
- Piiriylilääkäri, Suomen Lääkäriliitto 2011-2019
- Pysyvä asiantuntija, STM palvelutuotantoryhmä 2015-2019
- Yksikön johtajana, vastaavana työterveyslääkärinä ja työterveyslääkärinä yksityisellä lääkäriasemalla 2008-2012
- Kliininen opettaja, UEF, 2006-2010
- Terveyskeskus- ja työterveyslääkärinä kunnallisella työnantajalla 1998-2008
- Yksityinen ammatinharjoittaja 2000-2008
- Erikoistumispalvelut: K-SKS, KunnonPaikka, Peurunka, TTL
- Ei merkittäviä osakeomistuksia

Esityksen sisältö

- Työkyky käsitteenä
- Työkyvyn tuki
- Valtiovallan tuki ja lainsäädäntö
- Työterveyshuollon vastuu työkyvyn tuen toimenpiteiden koordinoijana
- Työterveysyhteistyö tukemassa työkykyä

Matti Meikäläinen, 47-v

Työpaikalla sisäilmaongelma
Työmotivaatio hukassa
Henkisesti kuormittava työ
Ristiriitoja lähimpien työkaverien kanssa
Puoliso työttömänä
Talous tiukalla
Perhe asuu vuokralla rivitalossa
Lapsilla vakavia sairauksia
Omilla vanhemmilla muistiongelmia
I tyypin diabetes
Hoitamaton astma
Liian vähän unta
Alko-ongelma
Polven nivelrikon vuoksi keinoniveloperaatio
suunnitteilla
Golf tauolla polven vuoksi

Työkyky=

henkilön toimintakyvyn, osaamisen ja ammattitaidon muodostama kokonaisuus suhteessa työn vaatimukseen (SOTETE –sanasto)

Työkykykäsitteitä on useita

Lähde: Järvikoski A, Takala E-P, Juvonen-Posti P & Härkäpää K. 2018

[Työkyvyn käsite ja työkykymallit kuntoutuksen tutkimuksessa ja käytännöissä \(helsinki.fi\)](https://helsinki.fi)

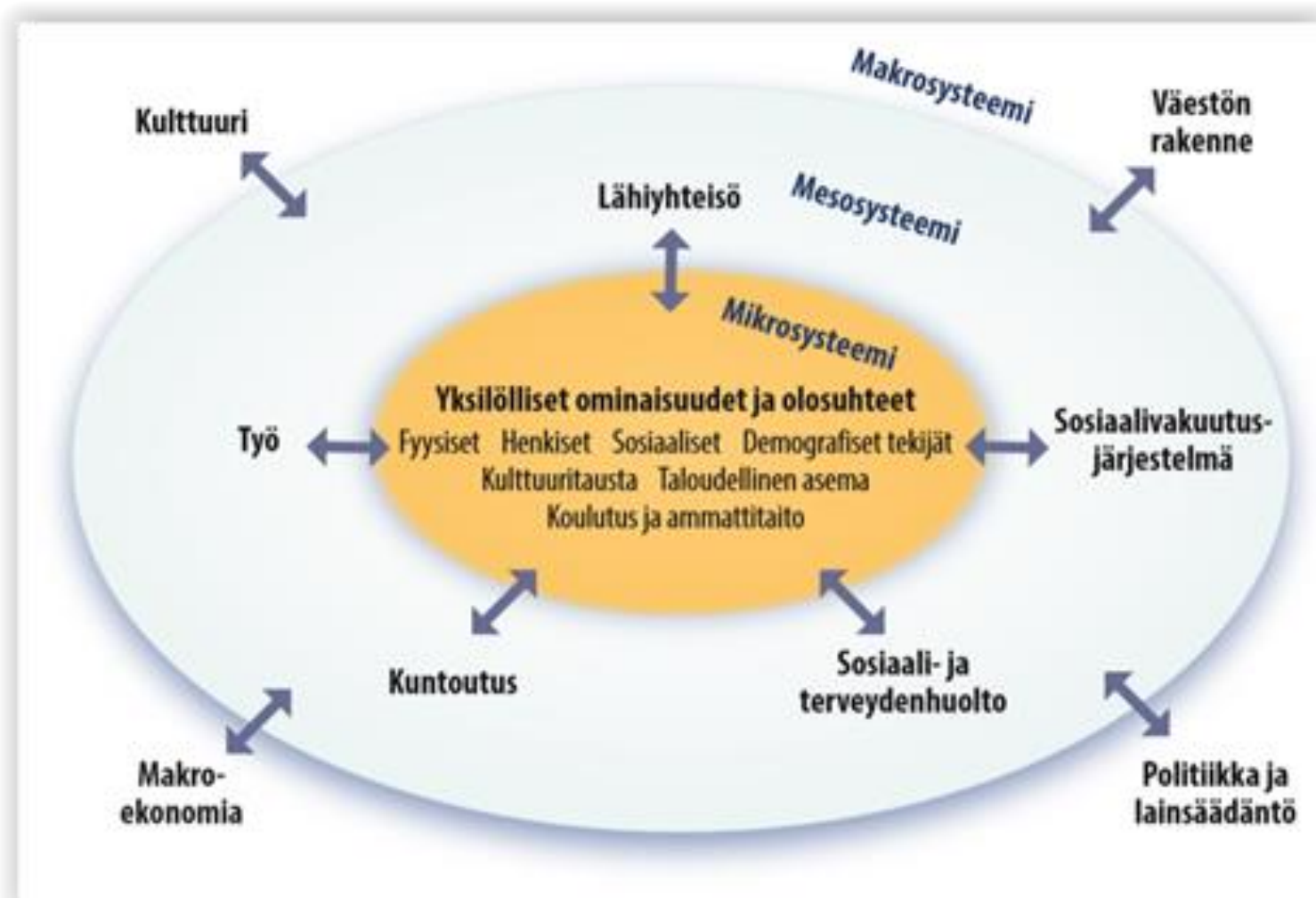
1. Perinteinen lääketieteellinen malli
2. Tasapainomalli
3. Psykososiaaliset työkyvyn mallit
4. Biopsykososiaaliset ja moniulotteiset mallit
5. Integroitu yksilö-työyhteisömalli
6. Työllistyvyyslähtöinen malli
7. Työkyky yhteiskunnan tai organisaatioiden sosiaalisena konstruktiona –malli
8. Muut laaja-alaiset integratiiviset mallit

Käsitteellinen kartta työkyvyn osa-alueista

Juvonen-Posti P, Tarvainen K, Helin-Salmivaara A, Räsänen K ja Liira J. 2021

<https://www.duodecimlehti.fi/xmedia/duo/duo16056.pdf>

Työkyvyn...

Arviointi

Tukeminen

Tuen arviointi

Työkyvyn tuki työelämässä

Työyhteisön toimivuus

Mukaillen Niskanen M. ym. 1998

Työterveyshuollon kehittämistä ohjaa

Valtioneuvoston periaatepäätös Työterveys 2025 – yhteistyöllä terveyttä ja työkykyä (STM 1:2017)

<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/79471>

Työterveyshuolto on toiminnallisesti integroitunut sosiaali- ja terveydenhuoltojärjestelmään

Työterveyshuolto-, terveydenhoito- ja kuntoutusjärjestelmä tekevät oikea-aikaisesti yhteistyötä työikäisten työkyvyttömyyden ehkäisyssä ja työkyvyn palauttamisessa

Työterveyshuollolla on valmiudet vastata työn ja työn tekemisen tuomiin terveydellisiin ja työkyvyn haasteisiin

Kaikki työnantajat ovat järjestäneet työterveyshuollon yrityksen koosta riippumatta

Työterveyshuolto on merkittävä yhteistyökumppani työpaikoilla työkyvyn edistämisessä ja työkyvyttömyyden ehkäisyssä

Työterveyshuolto kehittää palvelujaan vastaamaan pientyöpaikkojen ja yrittäjien tarpeita.

1383/2001

Työterveyshuoltolaki

1 § Lain tarkoitus.

Tässä laissa säädetään työnantajan velvollisuudesta järjestää työterveyshuolto sekä työterveyshuollon sisällöstä ja toteuttamisesta. Tämän lain tarkoituksena on

työnantajan, työntekijän ja työterveyshuollon yhteistoimin edistää:

- 1) työhön liittyvien sairauksien ja tapaturmien ehkäisyä;
- 2) työn ja työympäristön terveellisyyttä ja turvallisuutta;
- 3) työntekijöiden terveyttä sekä **työ- ja toimintakykyä työuran eri vaiheissa**; sekä
- 4) työyhteisön toimintaa.

1383/2001

Työterveyshuoltolaki

3 § Määritelmät

2) *työkykyä ylläpitävällä toiminnalla* yhteistyössä toteutettua työhön, työoloihin ja työntekijöihin kohdistuvaa suunnitelmallista ja tavoitteellista toimintaa, jolla työterveyshuolto omalta osaltaan edistää ja **tukee työelämässä mukana olevien työ- ja toimintakykyä**;

12 § Työterveyshuollon sisältö

5 a) sairausvakuutuslain (1224/2004) 8 luvun 5 a §:ssä tarkoitetun, työntekijän työkyvyn arviointia ja työssä jatkamismahdollisuuksia koskevan lausunnon laatiminen; lausuntoon on sisällytettävä työterveyshuollon arvio työntekijän jäljellä olevasta työkyvystä sekä **työnantajan yhdessä työntekijän ja työterveyshuollon kanssa tekemä selvitys työntekijän mahdollisuuksista jatkaa työssä**

6) yhteistyö muun terveydenhuollon, työhallinnon, opetushallinnon, sosiaalivakuutuksen ja sosiaalihuollon sekä työsuojeluviranomaisen edustajien kanssa; tarvittaessa yhteisen työpaikan työnantajien työterveyshuollon palvelujentuottajien ja muiden tarvittavien tahojen kanssa;

8) omalta osaltaan **suunnitella ja toteuttaa** osana tässä laissa määriteltyjä työterveyshuollon tehtäviin kuuluvia **työkykyä ylläpitäviä ja edistäviä toimenpiteitä**, joihin sisältyy tarvittaessa **kuntoutustarpeen selvittäminen**;

44/2006

L työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta

26 §. Yhteistoiminnassa käsiteltävät asiat.

Työnantajan ja työntekijöiden välisessä yhteistoiminnassa käsitellään sen lisäksi, mitä muualla säädetään, työn ja työpaikan olosuhteet huomioon ottaen muun ohella:

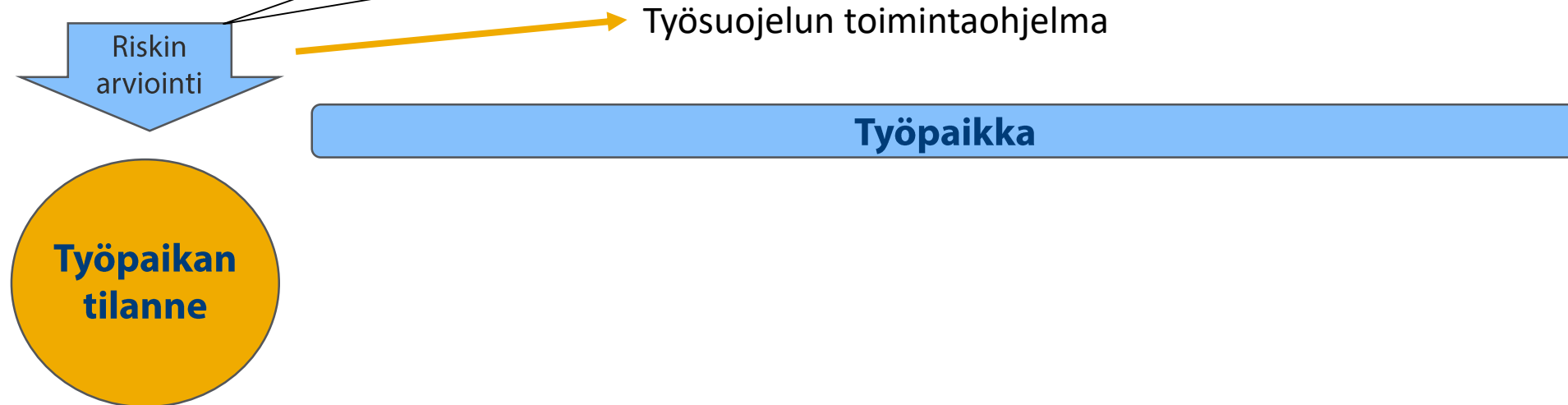
- 1) työntekijän turvallisuuteen ja terveyteen välittömästi vaikuttavat asiat ja niitä koskevat muutokset;
- 2) periaatteet ja tapa, joiden mukaan työpaikan vaarat ja haitat selvitetään sekä edellä tarkoitettussa selvityksessä ja työterveyshuollon tekemässä työpaikkaselvityksessä esille tulleet työntekijöiden turvallisuuteen ja terveyteen yleisesti vaikuttavat seikat;
- 3) **työkykyä ylläpitävään toimintaan liittyvät, työssä jatkamista tukevat ja muut työntekijöiden turvallisuuteen ja terveyteen vaikuttavat kehittämistavoitteet ja -ohjelmat;**(SK: 1327/2011, [HE:88/2011](#), [VTS](#))
- 4) **työntekijöiden turvallisuuteen, terveyteen ja työkykyyn vaikuttavat työn järjestelyyn ja mitoitukseen sekä niiden olennaisiin muutoksiin liittyvät asiat;**
- 5) työsuojeluviranomaisen valvontaan kuuluvassa laissa tarkoitetun työntekijöille annettavan opetuksen, ohjauksen ja perehdyttämisen tarve ja järjestelyt;
- 6) työhön, työympäristöön ja työyhteisön tilaan liittyvät, työn turvallisuutta ja terveellisyyttä kuvaavat tilasto- ja muut seurantatiedot;
- 7) edellä 1–6 kohdassa tarkoitettujen asioiden toteutumisen ja vaikutusten seuranta.

Mikä muodostaa pohjan työterveyshuoltoyhteistyölle?

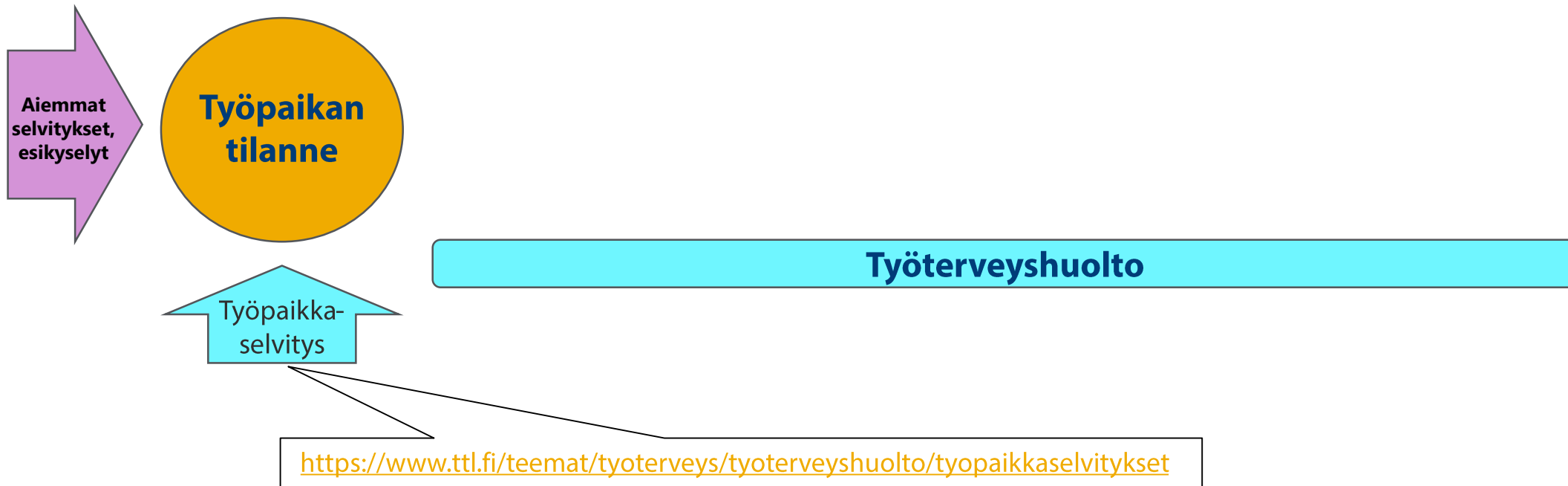
Työpaikan ja työterveyshuollon yhteistyö

https://ttk.fi/tyoturvallisuus_ ja_tyosuojelu/tyosuojelu_tyopaikalla/vastuut_ ja_ velvoitteet/tyon_vaarojen_selvittaminen_ ja_ arviointi

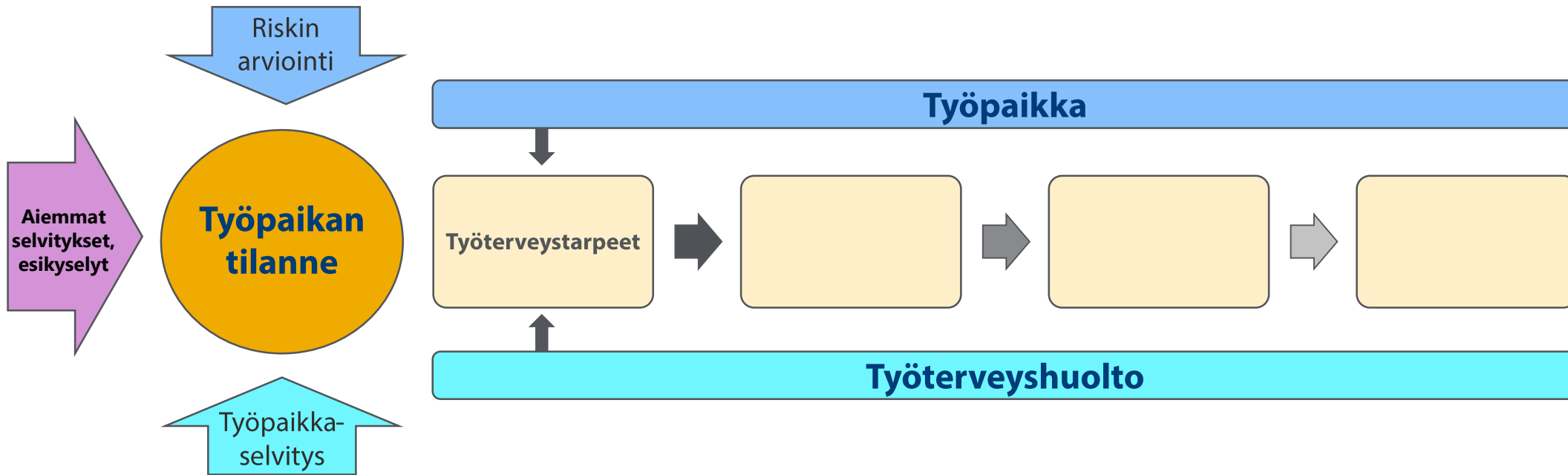

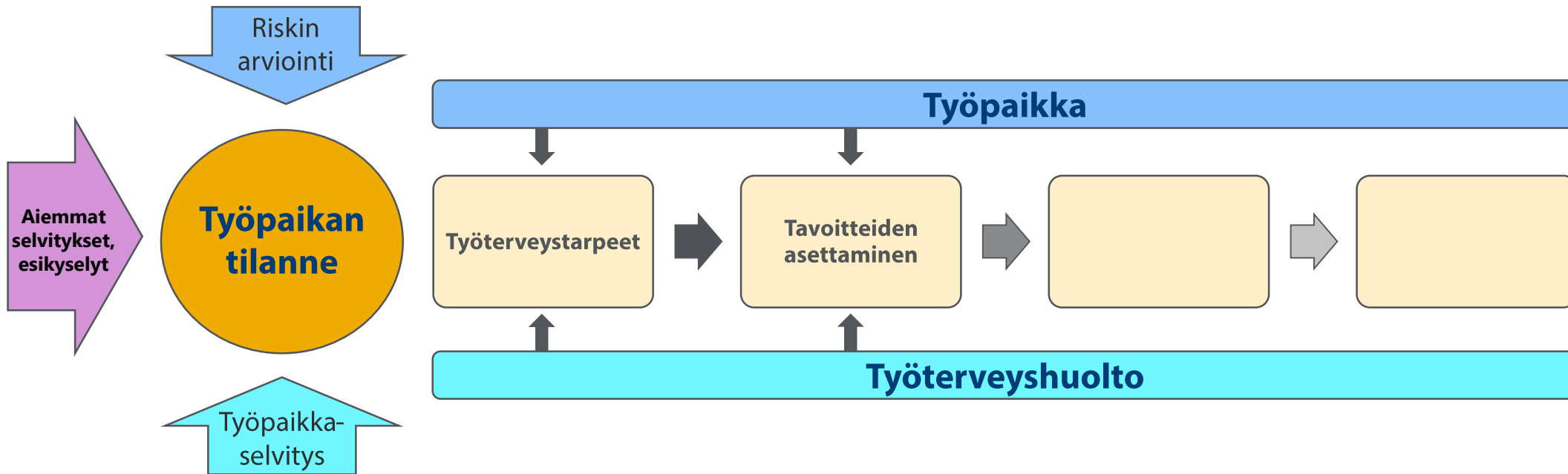
Työpaikan ja työterveyshuollon yhteistyö

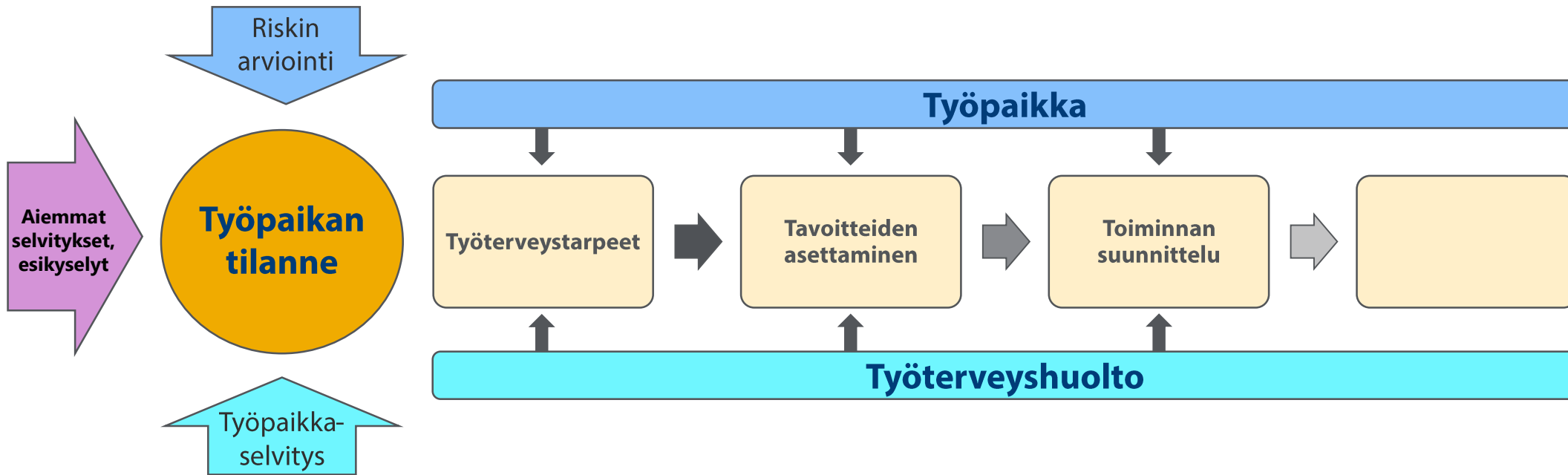
Työpaikan ja työterveyshuollon yhteistyö

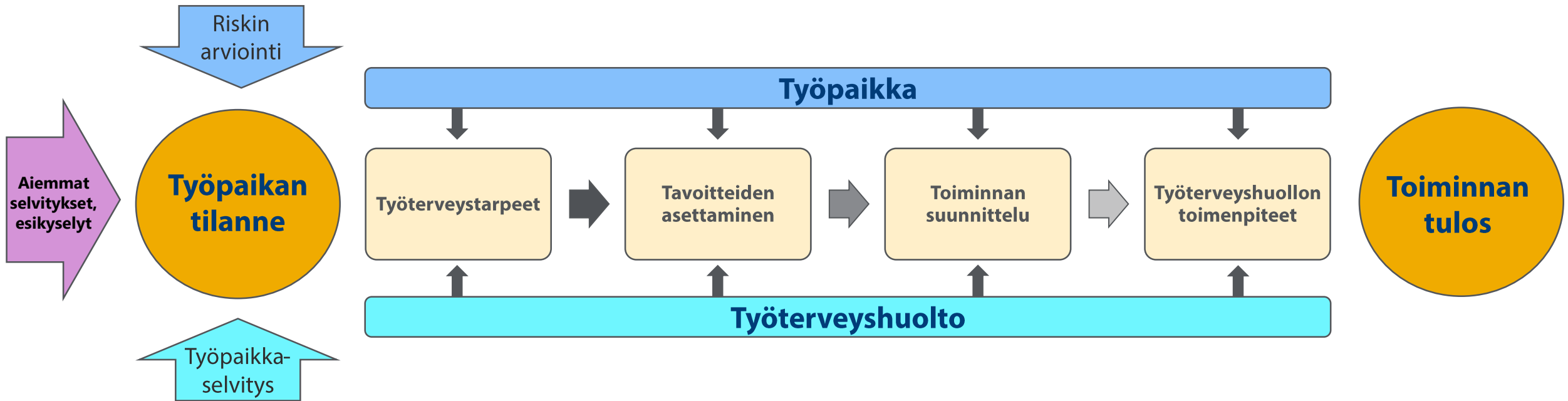
Työpaikan ja työterveyshuollon yhteistyö

Työpaikan ja työterveyshuollon yhteistyö

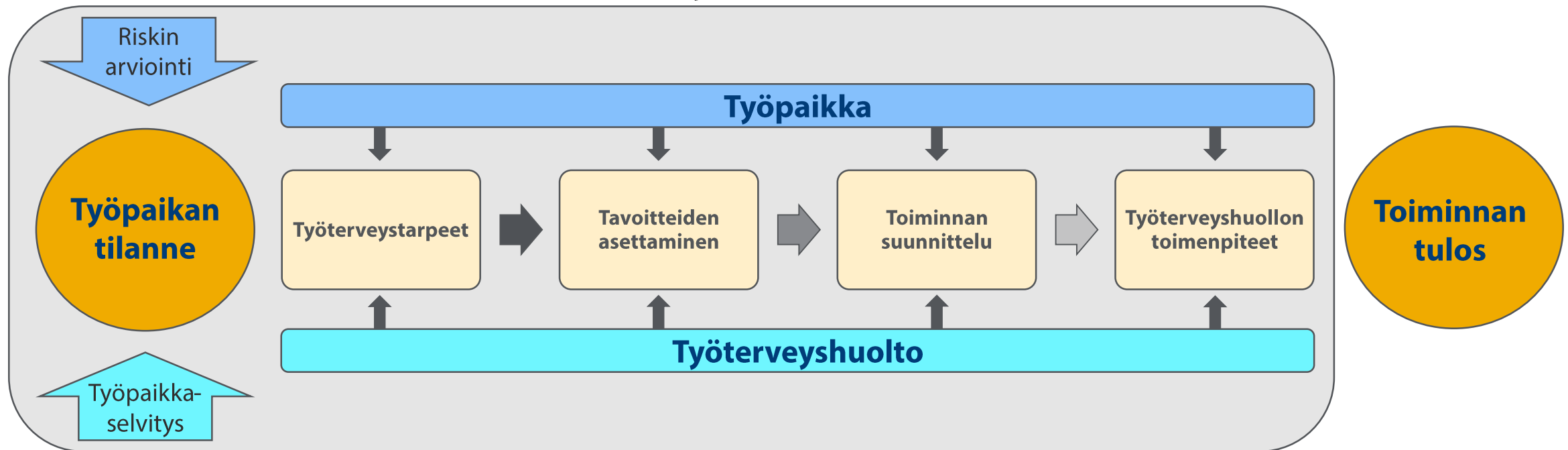

Työpaikan ja työterveyshuollon yhteistyö

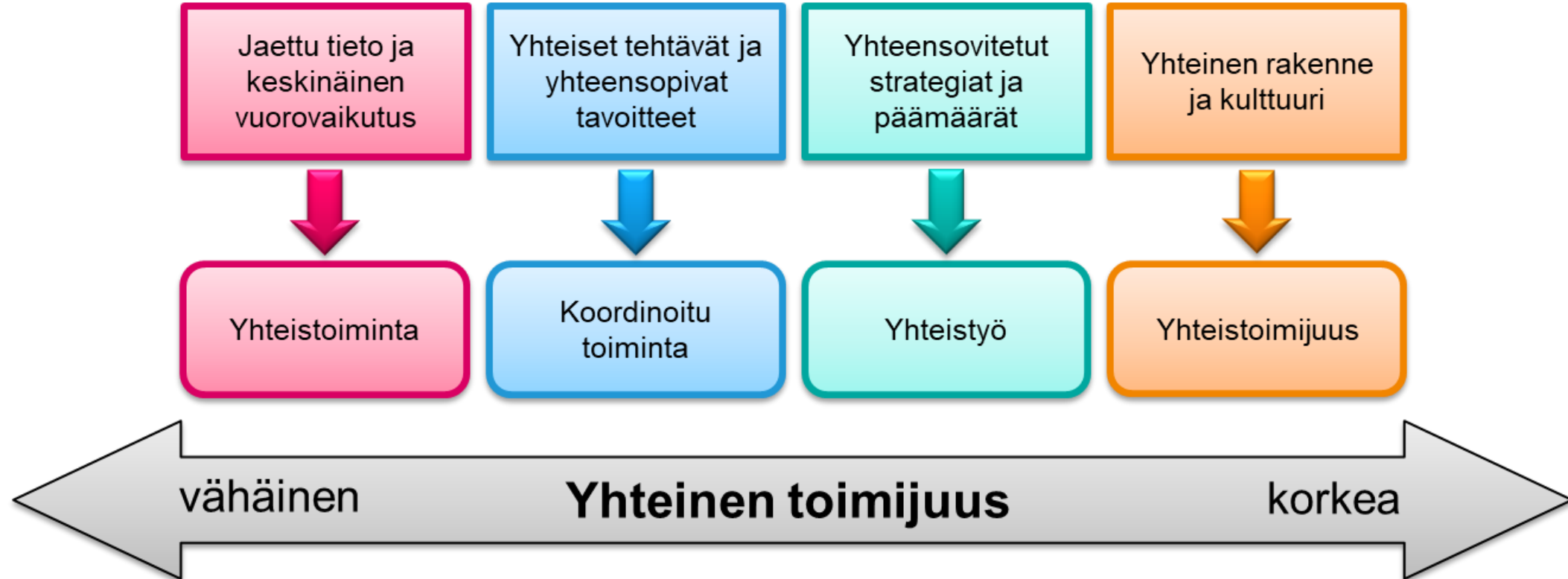

Työpaikan ja työterveyshuollon yhteistyö

Seuranta ja arviointi

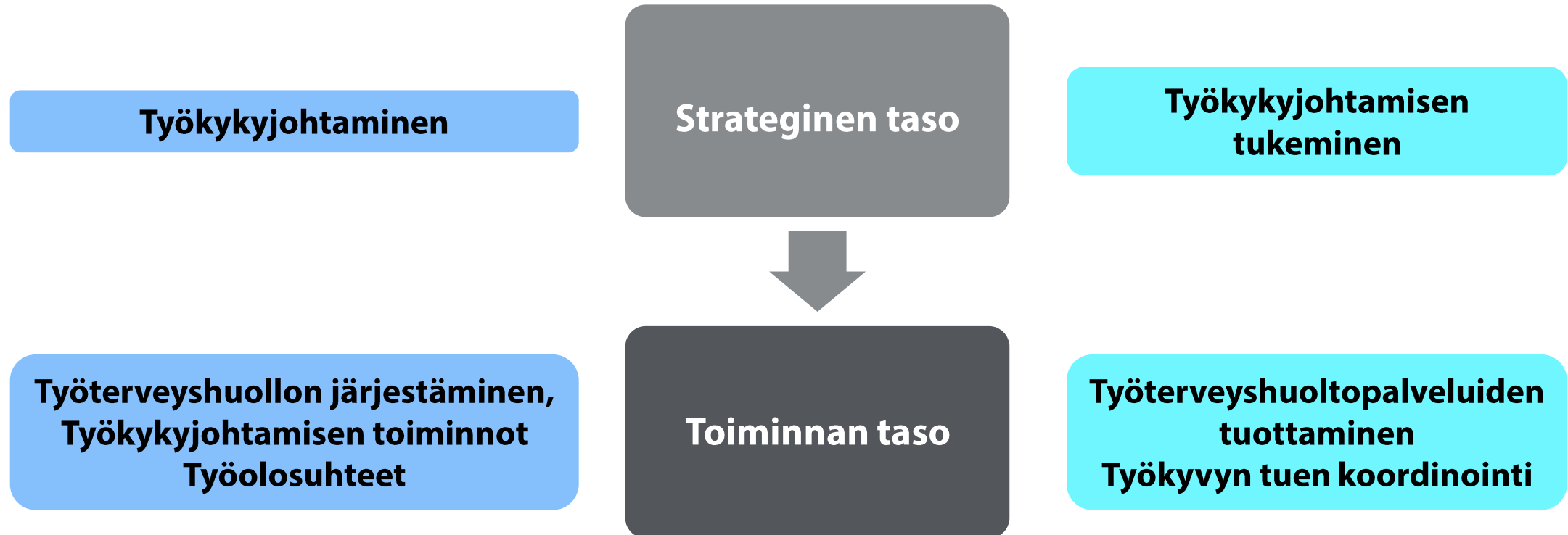

Yhteistoimijuuden parantaminen

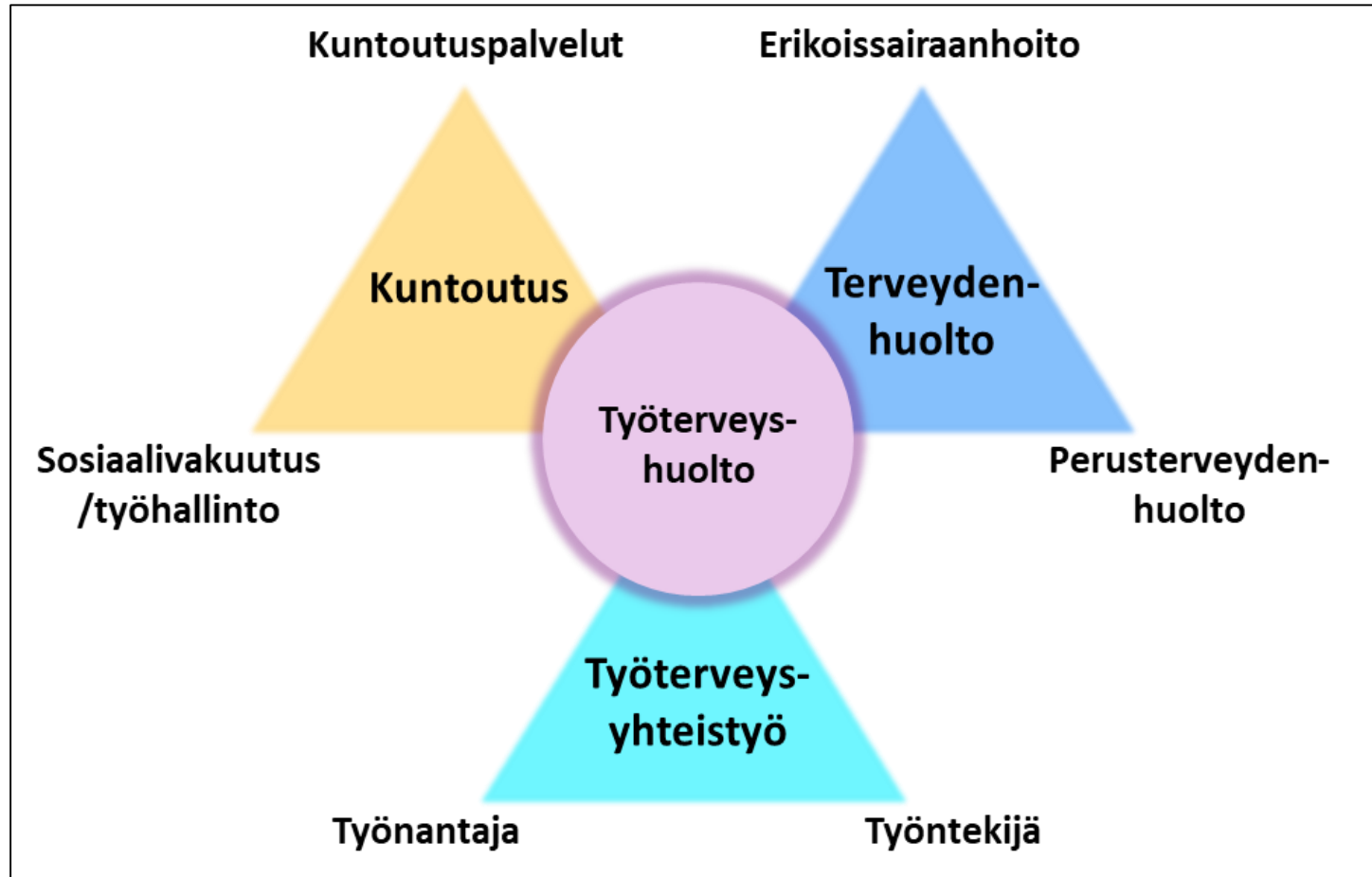
Tarvainen ym. 2015 mukailten Väyrynen S. & Lindh J., 2013

Työkyky työterveyshuollon ja työpaikan välisessä yhteistyössä

Työterveyshuollon rooli työkyvyn tuen koordinoijana

Matti Meikäläinen, 47-v

Työpaikalla sisäilmaongelma
Työmotivaatio hukassa
Henkisesti kuormittava työ
Ristiriitoja lähimpien työkaverien kanssa
Puoliso työttömänä
Talous tiukalla
Perhe asuu vuokralla rivitalossa
Lapsilla vakavia sairauksia
Omilla vanhemmilla muistiongelmia
I tyypin diabetes
Hoitamaton astma
Liian vähän unta
Alko-ongelma
Polven nivelrikon vuoksi keidoniveloperaatio suunnitteilla
Golf tauolla polven vuoksi

Take Home message - Yhteistyö

- Ei onnistu ilman yhteistä kohdetta, yhteinen tavoite puuttuu
 - Puuhastelua ilman tulosta
 - Osaoptimointi
- Hankala toteuttaa ilman kohtaamista
 - Tarvitaan luottamusta
 - Etäyhteydellä luottamuksen rakentaminen vaikeampaa
- Roolit ja vastuut sekä toimenpiteet on yhdessä keskusteltava ja sovittava
- Kirjataan sovitut asiat
- Toteutetaan
- Seurataan ja arvioidaan

Kiitos!

kimmo.j.tarvainen@gov.fi

